

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

100 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNIILOR DIN UNGARIA

ANUL LXVII NR. 45

Vineri,
10
NOIEMBRIE
2017

O zi la școala românească
din Jula, prin prisma
aparatului de fotografiat

Şahul, o pasiune
ce-i uneşte pe românii
din Ungaria

A fost odată
o gară
în Micherechi...

(Paginile 6–7–8)

(Pagina 9)

(Pagina 12)

† Calendar ortodox

- 13 noiembrie, luni, † Sf. Ier. Ioan Gură de Aur, Arhiep. Constantinopolului; Sf. Cuv. Mc. Damaschin
- 14 noiembrie, marți, † Sf. Ap. Filip; Sf. Ier. Grigorie Palama, arhiep. Tesalonicului
- 15 noiembrie, miercuri, † Sf. Cuv. Paisie de la Neamț; Sf. Mc. și Mărt. Gurie, Samona și Aviv
- 16 noiembrie, joi, † Sf. Ap. și Ev. Matei
- 17 noiembrie, vineri, Sf. Ier. Grigorie Taumaturgul, Ep. Neocezareei și Ghenadie, patriarhul Constantinopolului; Sf. Cuv. Mărt. Lazăr Zugravul
- 18 noiembrie, sâmbătă, Sf. M. Mc. Platon; Sf. Mc. Roman și Zaheu, diacon
- 19 noiembrie, duminică, Sf. Prooroc Avdie; Sf. Sfintit Mc. Varlaam. Duminica a XXVI-a după Rusalii (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina)

Calendarul românesc 1993

„Munca și însuflețirea actualilor îndrumători de dansuri populare ar merita un ajutor și o atenție mai mare, un sprijin mai susținut din partea tuturor celor competenți, căci numai prin forțe unite se poate păstra comoara noastră folclorică”, atrage atenția fostul jurnalist, Tiberiu Juhasz (azi președinte al Autoguvernării pe Țără a Românilor din Ungaria) în Calendarul românesc 1993, într-un articol referitor la echipele de păstrare a tradițiilor românești din Ungaria.

În imagini: Un „dans al fetelor” în interpretarea elevelor din Apateu (sus). Tânără echipă din Chitighaz în cadrul turneului din Bihor (jos).

Stimați cititori, acest colț de pagină îl vom dedica în cursul acestui an amintirilor, vremurilor trecute. La evocarea acestora ne vom folosi de „Calendarele” vechi pe care le avem în arhiva redacției noastre. Fiți alături de noi în această călătorie în timp!

Pe copertă: Școlari români din Jula, în pauza dintre orele de studiu
Foto: Anca Becan

Simpozionul cercetărilor români, la Jula

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria organizează cea de-a XXVII-a ediție a Simpozionului științific în zilele de 11–12 noiembrie 2017, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (Jula, str. Gh. Doja nr. 8). Pe parcursul celor două zile, participanții la lucrările simpozionului vor putea asculta prelegeri ale istoricilor, lingviștilor, etnologilor români din Ungaria și România. Cu această ocazie vor fi lansate și cele mai noi publicații ale Institutului de Cercetări, „Simpozion”, „Lumina” și „Izvorul”. E.S.

„Săptămâna limbii materne” la școala din Micherechi

Scoală generală din Micherechi organizează, în perioada 20–24 noiembrie, „Săptămâna limbii materne”, prin care instituția oferă elevilor activități și programe literare, culturale și tradiționale românești. Elevii vor participa în aceste zile la concursuri de ortografie, de citire expresivă și alte probe, care vor contribui la îmbogățirea cunoștințelor de limba română. În ultima zi de activități, vineri, 24 noiembrie, va avea loc o nouă ediție a concursului național de ortografie „Gheorghe Martin”, la care sunt așteptați să participe și copii de la alte școli românești din comunitate. A.B.

Audiență publică la Seghedin

Autoguvernarea Română din Județul Csongrád organizează miercuri, 15 noiembrie, cu începere de la ora 10.00, la sediul din Seghedin (Belvedere, str. Tisza Lajos, nr. 2–4, Sala Tisza) audiență publică anuală. Sunt așteptați românii din Seghedin și județul Csongrád.

Ziua porților deschise, la Liceul „N. Bălcescu” din Jula

Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula va organiza, pe 29 noiembrie, „Ziua porților deschise”. Elevii din clasa a opta de la școlile generale vor avea posibilitatea să viziteze împreună cu părinții școala, căminul pentru elevi, laboratoarele și vor putea intra la orele de studiu la care doresc. Sunt așteptați elevi de la toate școlile de naționalitate română din comunitate, dar și elevi de la alte școli generale din oraș.

Poza săptămânii

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foia românească aparține autorilor. Foia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Publicații noi ale Institutului de Cercetări

În cadrul celei de-a XXVII-a ediții a Simpozionului științific al Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, care va avea loc în zilele de 11–12 noiembrie, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (Jula, str. Gh. Doja nr. 8), vor fi lansate și cele mai noi publicații ale Institutului. Acestea au văzut lumina tiparului zilele trecute, cu finanțare obținută prin proiect de la Ministerul Resurselor Umane de la Budapesta.

Volumul „Simpozion” cuprinde comunicările întâlnirii științifice din noiembrie anul trecut. Iată titlurile din cuprins: Cornel Sigmirean: Gheorghe Șincai și nașterea proiectului național la români; Maria Berényi: 150 de ani de la constituirea Academiei Române. Manuscrise și documente ale lui Moise Nicoară la Biblioteca Academiei; Mircea-Gheorghe Abrudan: O biografie culturală a sfântului mitropolit Andrei Baron de Șaguna; Gabriel Moisa: De la iluminism și romantism la criticism. Istoriografia bihoreană din a doua jumătate a secolului al XIX-lea până la primul război mondial; Elena Rodica Colta: Ieșirea țărăncii române din imobilism. Cazul Lenei Lăzărescu din Birchis; Elena Csobai: Comunitatea românească din Homorogul Unguresc; Emilia Martin: Emigrația în America reflectată în memoria culturală. Povestea unei vieți: micherecheanul Teodor Iuhas; Grigore Poiandan: Informatorii mei din Micherechi. Cercetări muzicologice; Iuliana Stella Machhour: Scurtă prezentare a istoriei bijuteriilor; Stella Nikula: Bijuteria – mai mult decât un simplu obiect de podoabă; Ana Borbely: Bilingvismul în decursul vieții: acceptarea diversității lingvistice; Iulia Mărgărit: Unități lexicale specifice în vocabularul minoritarilor români din sud-estul Ungariei; Maria Marin, Daniela Răuțu: De ce un dicționar dialectal al graiurilor românești din Ungaria? Daniela Răuțu: Particularități lingvistice bănățene în graiurile românești din Ungaria.

„Lumina 2017”, revistă socială, culturală și științifică a românilor din Ungaria, publică un articol de Maria Berényi despre David Voniga, la 150 de ani de la naștere, unul de Ibos Éva despre „Artistul constructivist sentimental – Ștefan Oroian la 70 de ani”, un articol de Ana Radici Repisky cu titlul „Îmbătrâniți...” și „Impresiile dintr-o expoziție” ale lui Turok Margit.

Cea de-a treia publicație anuală, revista de etnografie și folclor „Izvorul”, cuprinde următoarele scriri: Maria Berényi: Culegeri de folclor românesc din Ungaria în presa secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea; Manó Barnabás Kukár: Cercetarea folclorului coregrafic românesc din Ungaria și din județele Arad și Bihor. Bibliografie selectivă; Elena Csobai: Supranumele românilor din Apateu; și trei recenzii despre noi cărți apărute la români din Ungaria. E.S.

MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

www.mprp.gov.ro

„Misiunea unui preot român în Ungaria este total altceva decât a unuia în Diaspora”

Interviu cu pr. paroh Ioan Bun de la Micherechi

În urmă cu aproape un sfert de veac, părintele Ioan Bun a fost numit preot misionar în Ungaria, pe seama parohiilor Săcal și Apateu, începând cu data de 1 septembrie 1993, iar din anul 1996 este preot paroh al bisericii din Micherechi. Cu ocazia împlinirii vîrstei rotunde de 60 de ani (pe 4 noiembrie) am stat de vorbă cu părintele Ioan Bun, rugându-l să ne împărtășească bucuriile și greutățile acestei misiuni.

—Părinte Ioan Bun, astăzi împliniți frumoasa vîrstă de 60 de ani și aveți aproape un sfert de secol de când sunteți preot misionar în Ungaria. Vă rog să-mi povestiți pe scurt despre parcursul dumneavoastră profesional până să veniți în Ungaria și cum s-a născut în suflul dumneavoastră ideea de a veni aici ca preot misionar?

—Ca să parcurg timpul trecut aş dori să încep mai întâi cu faptul că am urmat cursurile seminarului teologic din Caransebeș între anii 1972–1977. Pe urmă am făcut stagiu militar și din 1978 până în 1982 am urmat cursurile Facultății de Teologie din Sibiu. În anul II de facultate am fost hirotonit de către PS Episcop Visarion al Aradului pe seama parohiei Arăneag, din protopopiatul Ineu. Acolo am stat timp de 9 ani, până în 1989, când am primit transfer în parohia Pilu din protopopiatul Arad, până în 1993. Atunci era deja episcop la Arad, PS Timotei. A fost anunțată apoi nevoia de preoți misionari în Ungaria, iar la cererea răposatului pr. Vicar Pavel Ardelean, fiind aproape de granița cu Ungaria, am înaintat și eu toate cele cerute în vremea respectivă, pentru a fi preot în Ungaria. Astfel, prin decizie sinodală în 1993, cu data de 1 septembrie, am avut șansa de a fi transferat pe seama parohiilor din Săcal și Apateu. Am slujit la Săcal și Apateu vreme de doi ani și jumătate, până în luna martie a anului 1996, când la solicitarea pr. Vicar Pavel Ardelean și pe urmă am aflat că și a credincioșilor din Micherechi de a avea un preot care să locuiască în parohie, deoarece vicarul făcea naveta de la Jula la Micherechi, deci am ajuns să fiu preot în satul românesc Micherechi. Aici am o vechime de 21 de ani.

—Dacă ați mai fi odată Tânăr și ar trebui să alegeți din nou ce v-ați face?

—Am îndrăgit preoția dintotdeauna și dacă ar fi să răspund la întrebare, clar că numai preot ar dori să fiu! Chiar dacă am eu anumite pasiuni și pentru alte lucruri, preoția e pe primul plan.

—Dacă v-aș întreba care ar fi alegerea dumneavoastră, dacă am da timpul înapoia și să ofer o nouă șansă de a veni misionar în Ungaria, ați mai veni?

—Este o întrebare destul de grea pentru mine, datorită faptului că lucrurile s-au schimbat în cei 24 de ani. Începutul de-atunci și cu viața și problemele actuale pe care le avem nu sunt la fel. Sincer, la început a fost pentru mine o nouitate, o curiozitate, ce înseamnă să fii preot misionar în Ungaria. Cred că am ajuns să înțeleg și să mă adaptez situației de aici. Am cunoscut în acești ani oamenii și problemele lor, situațiile de aici. Ce face diferență între misionarismul unui preot din țara-mamă față de cel din Ungaria, este că aici etnicii români se comportă altfel. În România, preotul este mult mai apreciat și stimat, pe când aici din privința asta mai puțin. Aici parohiile sunt mai sărace, credincioșii sunt puțini, salarul de misionar lasă de dorit...

Probabil că sunt cuprins acum de melancolie și de gândul acesta că România este țara-mamă, și Biserica Ortodoxă din România este la alt nivel față de ce e aici...

(Continuare în pag. a 5-a)

Sărbătoare hramului bisericii și sărbătoarea românilor din Chitighaz

Biserica românească din Chitighaz, ocrotită de Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, și-a sărbătorit cu anticipație hramul în Duminica a 22-a după Rusalii. Sfânta Liturghie din 5 noiembrie a fost oficiată de PS Episcop Siluan al Ungariei și un sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile la strană au fost oferite de Corul Parohiei Curtici, informează Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

Hramul din acest an a fost un prilej pentru credincioși de a se aduna și întări legăturile românești peste graniță, dar și de a cunoaște mai bine localitatea în care trăiesc și români. Astfel, sub genericul „Satul meu, Chitighaz”, a avut loc o întâlnire de suflet românească

pentru toți participanții la această sărbătoare. Au fost prezenți, de asemenea, și mai mulți reprezentanți ai oficialităților locale.

În cuvântul rostit, ierarhul a făcut referire atât la pericopa evangelică a Duminicii a 22-a după Rusalii, ce ne îndeamnă la o cugetare mai profundă asupra vieții noastre aici, pe pământ și a rosturilor ei și pregătirii sufletelor pentru viața cea veșnică, precum și la ocrotitorii lăcașului de cult.

Toți cei prezenți au participat apoi la o agapă frătească.

Manifestarea, devenită tradiție, a fost apreciată ca de fiecare dată de toți participantii, veniți din Ungaria și România.

Ce înseamnă o viață de creștin mărturisitor?

Epicentrul tainei Crucii pe care fiecare credincios este chemat să o ridice urmându-L pe Iisus se arată prin aceste lucruri văzute: Blândețe și smerenie în comportament, dragoste și jertfire de sine în relațiile sale și astfel omul se află plinind legea lui Hristos.

Iată, aşadar, icoana și modelul replăsmuirii pentru cei ce vor să le imite și să se înnoiască. Din vîrstă prunciei și până la deplinătatea vîrstei bărbătești, iată ceea ce privește creșterea și purtarea și canonul relațiilor și al comportamentului față de aproapele: smerenie și supunerea în purtare, blândețea și dragostea în relațiile cu aproapele și comportamentul față de el. Iată, aceasta este înnoirea ontologică a omului, că prin Patima Domnului nostru morala creștinilor se înfăptuiește și câștigă un loc deosebit. Acest înțeles adânc revelează nebunia crucii pe care o preamărește Pavel că este pentru iudei sminteașă și pentru neamurile idolatre nebunie.

Sfântul Simeon Noul Teolog spune ceva asemănător într-o dintre catehezele lui, după cum urmează: „Cei care nu imită Pătimirile lui Hristos prin pocăință și ascultare și nu se fac părtași morții Lui, nu vor fi părtași nici Învierii Lui duhovnicești, nici nu vor primi Duhul Sfânt”. Prin urmare, ridicarea Crucii, ca datorie a tuturor credincioșilor, potrivit Sfântului Pavel, „dacă am murit împreună cu El, vom și învia împreună cu El... de-L vom tăgădui, și El ne va tăgădui pe noi”, constituie principala grijă și reprezentă imperativul vieții creștine mărturisitoare, și nu un sistem accidental. Înțelesul Crucii ca iubire

de osteneală cuprinsătoare se reflectă în exactitatea păzirii tuturor poruncilor a căror călcare – fie și cea mai mică – va avea ca rezultat că acela care a călcat-o cel mai mic se va numi.

(Iosif Vatopedinul, *Cuvinte de mângâiere*, traducere de Laura Enache, în curs de publicare la Editura Doxologia)

(Doxologia.ro)

(Urmare din pag. a 3-a)

„Misiunea unui preot român în Ungaria este total altceva decât a unui misionar în Diaspora”

Nimeni nu spune că aici nu e bine și că nu am avea satisfacții din punct de vedere profesional, dar există mari diferențe. România este destul de vitregă cu românii din Ungaria, avem mare nevoie de susținere din țara-mamă măcar morală, dacă altceva nu se poate. Ar trebui să se aibă în vedere că parohiile de aici au nevoie de ajutor, și misiunea unui preot ortodox român în Ungaria este total altceva decât a unui misionar în Diaspora. Acolo ei sunt susținuți de credincioși, aici credincioșii zic să ne susțină România dacă ne-a trimis aici. Deci, ar fi multe de spus, nu sunt chiar lucruri îmbucurătoare... Cu ajutorul Bunului Dumnezeu trecem peste toate, deoarece noi suntem aici pentru minunata misiune a Bisericii, care cheamă orice creștin la a răspândi și întări dreapta credință.

— Dumneavastră sunteți totuși norocos fiind preot într-o dintre cele mai importante parohii ortodoxe din Ungaria, cu un număr frumos de credincioși români ortodocși...

— Să știți că fără voia lui Dumnezeu nu se poate întâmpla nimic. Este într-adevăr localitatea Micherechi cu populația cea mai concentrată din punct de vedere etnic. Majoritatea localnicilor sunt români, în procentaj de aproximativ 85%, iar acest fapt face să pară că această localitate este puternică. Este o comunitate importantă într-adevăr. Ceea ce este îmbucurător pentru noi este faptul că oamenilor le place să frecventeze biserică într-un număr destul de mare duminica și la praznice. Am dorit și pe viitor să fie la fel. Avem în biserică și mulți tineri, care iubesc biserică. Dumnezeu a binevoit să fiu eu ales și numit preot aici și să am eu norocul de a păstra în această localitate. Mă străduiesc să ducem la împlinire să săvârșim toate serviciile religioase de care au nevoie credincioșii, să avem grija de biserică, să avem o armonie cât mai bună între credincioși și preot.

— Care sunt reușitele și bcuriile avute aici la Micherechi?

— Cele mai multe au fost pe plan spiritual și asta se datorează faptului că acești credincioși de aici cunosc rânduile bisericii și pe lângă asta a contribuit destul de mult și faptul că în 1928, pe vremea pr. Ioan Olah, s-a înființat aici „Oastea Domnului”, singura în Ungaria. Acești credincioși de la „Oastea Domnului” sunt prezenți cu toții în biserică. O altă bucurie pe care o simt în fiecare duminică este atunci când văd că tinerii vin la biserică și că parohia are viitor. Am avut reușite multe din punct de vedere edilitar gospodăresc. Am avut șanse de a fi ajutați atât de organele competente

Cuminearea copiilor în anul 2005

Pr. Ioan Bun s-a născut la Beliu, județul Arad, la 4 noiembrie 1957. Între 1978–1982 a urmat cursurile Facultății de Teologie din Sibiu, după care a slujit ca preot în România, timp de 15 ani, în două parohii din județul Arad, până în anul 1993, când a fost delegat ca preot misionar pentru Ungaria. Aici a slujit cu dragoste turma pe care a primit-o pentru pastorire, fiind întotdeauna prezent atât la buriile credincioșilor bisericii cât și la necazurile lor. S-a străduit ca prezența lui să se facă simțită, și sfatul să-l aibă la îndemâna, să întindă o mână de ajutor la tot felul de împrejurări din viața credincioșilor, să găsească momentul potrivit pentru a arăta omului trecătoarea vieții pământești. Paroh de 21 de ani în parohia ortodoxă din Micherechi, Ioan Bun încearcă să fie îndrumător la toată ocazia, pentru ca credincioșii săi să practice virtuțile care le înnobilează sufletul și îi ridică dintre lucrurile cele pământești și vremelnice, către cele veșnice.

de la Budapesta și București, și acestea pe lângă donațiile credincioșilor au fost o sursă de finanțare pentru lucrările care au trebuit efectuate atât la edificiul bisericii cât și la casa parohială. și aceasta este o satisfacție pe care am avut-o aici, știind bine că doar din puterea credincioșilor nu se poate realiza. S-ar fi putut probabil și mai mult, și mai bine, dar sperăm ca și pe viitor să avem reușite.

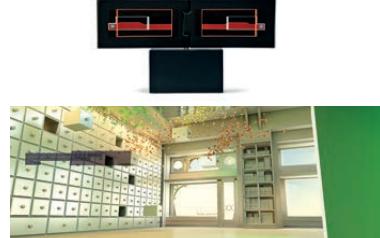
— Cum ati sintetiza într-un final anii petrecuți aici?

— Eu cred că au fost ani frumoși, rodnici, și împreună cu credincioșii și cu oamenii din consiliu, care se străduiesc și se implică în viața bisericii, m-am străduit ca să facem lucruri plăcute lui Dumnezeu, să ne rugăm în această frumoasă biserică și să aplicăm virtutea iubirii semenilor noștri, pe care îi aşteptăm la biserică pentru că ușile sunt deschise pentru toți.

A.B.

Expoziția ce leagă arta plastică de teatrul

În ziua de joi, 23 noiembrie, în aula Teatrului Cetății din Jula va avea loc vernisajul unei expoziții comune a artiștilor plastici Onisim Colta (Arad), Ștefan Oroian (Jula) și Ioan Nyisztor (Jula), în care cei trei vor aduce un omagiu celui care a fost Gedeon József, director al Teatrului Cetății din Jula în perioada 1995–2016. Directorul Gedeon, decedat în noiembrie anul trecut, a adus multe schimbări în viața teatrală din Jula, printre care de exemplu că a avut multe colaborări și cu artiștii plastici, pe care i-a solicitat în realizarea unor afișe sau publicații teatrale. Artiștii Onisim Colta, Ștefan Oroian și Ioan Nyisztor vor expune picturi și grafici legate de teatrul din Jula. Vernisajul expoziției va începe la ora 18.30. E.S.

O zi la școala românească din Jula, prin prisma aparatului de fotografiat

Despre școala generală din Jula am mai scris de multe ori, fiind cea mai mare școală românească din Ungaria. Și la ora actuală instituția numără 424 de elevi, împreună cu clasele de liceu, din care școala generală are 220 de elevi în 12 clase, patru clase (clasele I, III, IV și V) fiind paralele. În instituție există un colectiv inimose de cadre didactice a căror activitate ar putea servi drept exemplu pentru multe școli de la oraș. În fiecare sală de clasă este un mic univers, la a cărui formare au contribuit și micile mâini ale elevilor care învață acolo, îndrumați cu multă dăruire de dascălii lor. Manifestările artistice sau ocazionate de diferite evenimente au depășit cu mult stadiul simplele lor serbări școlare cu care ne-am obișnuit. În instituție, elevi, părinți și dascăli conviețuiesc precum într-o familie: împreună trăiesc bucuriile, tristețile și chiar necazurile zilnice. Se ajută, se sfătuiesc, se bucură împreună și plâng la despărțire.

Stând de vorbă cu adjuncta instituției, doamna Ana Radici Repisky, aceasta ne-a informat că școala generală are foarte mulți copii din Jula, dar fac naveta și copii de la Aletea, Chitighaz, Şercad și Medgyesegyháza. Pe lângă orele de predare, copiii au posibilitatea de a participa la nu mai puțin de 16 cercuri. Cel mai numeros cerc este cel de dansuri populare, la care elevii sunt împărțiti în patru grupe, pe urmă corul școlii, iar conform ultimei statistici, nu mai puțin de 39 de elevi iau parte la orele de religie ortodoxă ținute în instituție.

Referitor la reușitele anului școlar actual nu am putut lua notă decât despre câteva premii, deoarece de la foarte multe concursuri încă nu au sosit rezultatele, însă și aşa școala se mândrește cu locul I și III la concursul de poezie „Lucian Magdu” de la Bătania, cu un premiu special la concursul de povesti și poezie „Mátyás király” de la Jula, dar și cu premii din sport la săritura în înălțime, unde elevii au luat locul I pe oraș și locul II pe județ.

Prin prisma aparatului de fotografiat pot fi urmărite mai jos câteva imagini surprinse în școala din Jula într-o zi oarecare, imagini în care se poate vedea ordinea și disciplina care domnește în instituție și, bineînțeles, munca serioasă.

A.B.

Cele mai mici văstare ale instituției: elevii clasei 1-a A, cu învățătoarea Eva Pătcaș Sabău.

Micuții clasei 1-a B, cu învățătoarea Maria Rocsin Bányai.

Elevii clasei a 2-a, concentrați la ora de matematică, cu învățătoarea Zorica Bordaș.

Clasa a 3-a A așteptând să vizioneze un film educativ, proiectat în cadrul unui program de educare din partea poliției din oraș.

Clasa a 3-a B la ora de citire cu noua lor învățătoare, Viorica Rocsin Sava.

Elevii din clasa a 4-a A luând micul dejun în pauză.

▲ O zi la școala românească din Jula, prin prisma aparatului de fotografiat

Cei mai activi. Elevii de serviciu, îngrijindu-se de colegii lor să-și ia micul dejun.

Clasa a 4-a B, în care elevii lucrează în mici grupe și se ajută reciproc.

Clasa a 5-a A pregătindu-se în pauză să răspundă la lecția de mediu înconjurător.

Talent și pricepere la ora de tehnică, cu profesorul Teodor Bányai.

Alergatul este cel mai bun sport pentru înviorarea trupului și a mintii! Băieții în pauză.

În pauză, ca fetele, citind și povestind...

Pregătiți pentru lucrarea în scris la matematică.

Veselie la clasa a 7-a.

(Mai multe imagini în pagina a 8-a)

O zi la școala românească din Jula, prin prisma aparatului de fotografiat

Cei mai „serioși”: elevii din clasa a 8-a, la ora de limba română, cu profesoara Livia Stăvaru.

Jocurile din recreație sunt spontane, plăcute, distractive, aşadar merită să răsti chiar să-ți pierzi și pantoful.

Elevii cuminți din clasa a 4-a A așteptând pauza.

Relaxare și mișcare după o oră de stat în bancă.

Bucurie la ieșirea de la ore.

Alinarea la sunetul de clopoțel.

Jocul cu bila de lemn, o nouă atracție pentru tineri.

Şahul, o pasiune ce-i uneşte pe românii din Ungaria

Zilele trecute, Tribunalul de la Jula a înregistrat oficial înființarea Asociației de Șah a Românilor din Ungaria. Președintele acesteia este Ioan Cozma din Jula. Noua asociație are 17 membri fondatori, săhiști români din comunitatea românească din Ungaria. Ioan Cozma se ocupă încă din anul 2009 de organizarea a două competiții internaționale de șah, Cupa de șah „Foaia românească” și Cupa de șah „Alexandru Hoțopan”, concursuri de șah care au loc anual la Jula și care adună săhiști amatori dar și săhiști profesioniști din Ungaria, România și, mai nou, și români din Serbia. Despre scopurile asociației și planurile de viitor ale organizatorilor Ioan Cozma ne vorbește într-un interviu realizat recent la Jula, la primul club de șah organizat în cadrul asociației.

– În ziua de 18 martie 2017 câțiva membri ai clubului nostru de șah și-au unit rândurile și au decis ca să înființeze o asociație pentru a exista o formă legală juridică și astfel să se poată mai ușor obține fonduri pentru diferite evenimente. După această primă întâlnire ne-am pus pe treabă și deja în data de 17 august 2017, am primit înștiințare că asociația noastră este înregistrată la tribunal.

– Cum i-ați adunat prima dată pe săhiști? De unde ați știut că există atâtia săhiști în Jula?

– Din anul 2009 organizăm în fiecare an două competiții de șah. Iarna am obișnuit să organizăm Cupa de șah „Foaia românească”, iar în perioada de vară, în luna iulie, Cupa de șah „Alexandru Hoțopan”. Ambele competiții sunt internaționale, avem săhiști din Ungaria, România și români din Serbia, de la Rătișor. Ceea ce este foarte frumos este faptul că vin tot mai mulți copii. Tinerii veniți din România nu știu ungurește, iar copiii din Ungaria nu știu românește, dar șahul are o limbă comună: jocul minții și atât.

– Cât sunt de interesanți cei tineri de ceea ce faceți?

– Suntem fericiți că tot mai mulți tineri se înscriu la competiții. Eu cercetez continuu problema, întreb părinții, cunoșcuții, dacă au tineri care iubesc șahul și încerc să adun tot mai mulți copii. Am pentru viitor și un plan de a organiza o tabără de șah cu copiii.

– Primii pași pentru promovarea șahului în rândul tinerilor au fost făcuți deja, la această seară în care s-au dat ore de șah pentru începători...

– Am organizat într-adevăr un club de șah, care am dorit să aibă continuitate, măcar odată pe lună să putem să organizăm astfel de seri de șah pentru începători și pentru toți cei care doresc să vină să joace șah cu noi. La prima întâlnire am fost 9 persoane, dintre care patru au fost copii, care au participat și până acum la competiții, dar au fost aici cu noi.

– Dumneavoastră jucați bine șah?

– Nu sunt profesionist, dar joc șah de 40 de ani.

– Cine este cel mai bun săhist aici, printre românii din Ungaria?

– Sunt mai mulți: Petru Stan, Petru Țapoș, Nicolae Luțai și mai sunt și alții.

– Dumneavoastră când ați descoperit șahul?

– La vîrsta de 7–8 ani am jucat șah cu tata și cu sora mea Viorica. Apoi, după ce am ajuns la Jula, la școală, am avut un prieten bun, Teodor Bányai, pe care în clasa a 7-a l-am învățat să joace șah și după un an m-a bătut el pe mine la șah. La început l-am bătut eu pentru că el nu știa bine, dar apoi a fost invers...

– Ca să știi să joci șah în mod profesional trebuie să înveți, să ai talent, mult exercițiu?

– Este nevoie de toate. În primul rând, trebuie să iubești șahul, trebuie să ai talent și trebuie tare mult exercițiu. Este important să înveți, pentru că doar aşa ajungi ca să joci la un nivel ridicat, ca în orice altceva. Sunt jucători care nu sunt atât de talentați, dar, muncind foarte mult, pot să ajungă la o performanță.

– Când vă dați seama dacă un jucător vă e superior?

– O partidă de șah se împarte în deschidere, joc de mijloc și final. În deschidere se joacă mutări din carte, după care vezi cum își construiește adversarul tehnica. Jucătorul are 20 de mutări din carte și abia apoi ajungi să joci tu de fapt, factorul psihic contează foarte mult. Întotdeauna trebuie să joci mai bine cu doar o mutare în plus față de adversar. Doar una. Dacă ai făcut-o, l-ai bătut.

– Ce succese atunci avut până acum ca organizator?

– La început un succes mare pentru mine a fost faptul că ne-am adunat 17 persoane la prima competiție de șah. și la fiecare întâlnire am reușit să avem un motiv de bucurie, care sunt succese pentru noi. Eu caut lucrurile bune și nu mă ocup cu cele rele. De aceea, de fiecare dată am avut lucruri de care ne-am putut bucura. Ori că au participat mulți copii, ori că am avut participanți de peste hotare, etc. Acum mă bucur cel mai mult că am reușit să întemeiem asociația de șah, din care facem parte deja 17 membri fondatori. Aceasta îl socotesc eu ca pe un nou început și cred că ne așteaptă încă multe lucruri bune.

– Care ar fi următorul pas, un plan pentru viitor?

– Dorim ca să câștigăm niște fonduri prin proiecte pentru că bani nu avem deloc. Până acum în organizarea competițiilor am fost ajutați financiar de către Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și de redacția săptămânalului „Foaia românească”. În viitor vrem să atragem cât mai mulți tineri. și un alt plan foarte important la care lucrez ar fi să putem să introducем predarea șahului la școlile noastre românești. Iar la vară, dacă reușim, am vrea să organizăm o tabără de șah.

A.B.

Cele patru Jeep-uri militare din colecția Regelui Mihai au fost aduse în România

Jeep-urile Majestății Sale au fost aduse la Domeniul Regal de la Săvărșin (județul Arad), unde vor fi admirate în cadrul Muzeul Regal al Automobilului, scrie ziarul Adevarul.

Una dintre cele mai drage colecții ale Regelui Mihai I, cele patru mașini Jeep din perioada celor de-al Doilea Război Mondial, au fost aduse zilele trecute în România, la domeniul regal de la Săvărșin. Aici urmează să se înființeze Muzeul Regal al Automobilului, care va fi deschis în luna mai 2018. Va fi amenajat și Atelierul Auto al Regelui Mihai I, în clădirea originală în care acesta a funcționat în anii 1940. Vor putea fi văzute toate piesele, uneltele, mecanismele și cărțile tehnice pe care Majestatea Sa le-a achiziționat și folosit timp de 70 de ani în reședințele sale din exil, relatează portalul romaniaregala.ro.

„Aflate pentru 70 de ani în Anglia, apoi în Elveția, cele patru mașini militare din al Doilea Război Mondial au fiecare povestea ei, dar au însotit pe Regele Mihai și pe Regina Ana întreaga lor viață... Dintre cele patru Jeep-uri, doar unul a intrat în posesia Majestății Sale în timpul celor de-al Doilea Război Mondial. El a fost primit în dar de Regele Mihai de la Armata Statelor Unite ale Americii la Palatul Elisabeta, la sfârșitul anului 1944. Modelul poartă numele de Jeep Ford GPW.

Al doilea Jeep istoric este un vehicul militar Willis și a fost construit în anul 1944. Este celebrul Jeep al generalului Patton, care l-a oferit la sfârșitul războiului Mareiui Duce de Luxemburg. Acestea l-a oferit în anul 1969 verișoarei lui, Regina Ana. Jeep-urile Ford GP și Jeep-ul Bantam BRC 40 sunt două mașini fabricate în anul 1941 și au fost cumpărate, într-o stare avansată de degradare, de către Majestatea Sa, din Statele Unite ale Americii, în anul 1977. Zece ani mai târziu, ambele erau în perfectă stare de funcționare”, scrie romaniaregala.ro.

În afara celor patru Jeep-uri din colecția personală, Regele Mihai a reconditionat integral încă cinci Jeep-uri, de-a lungul deceniilor de exil. Trei au fost vândute de Majestatea Sa, după restaurare, iar două dintre ele sunt încă în curs de reconditionare.

Glume

Reporterul intervieveză un polițist:

- Bine, bine, dar cum v-ați dat seama că el este individul căutat când era îmbrăcat în femeie?
- Pentru că nu s-a oprit în fața niciunei vitrine!

Două prietene:

- Ce lanț de aur cu verigi superbe! De unde îl ai?
- L-am făcut din inelele de logodnă primite.

Chelnerul:

- Îmi pare rău, dar nu am să vă dau restul...

Clientul:

- Nu-i nimic! Plătesc altădată!
- Nu credeți că 300 de lei e cam prea mare amendă?
- Unde lucrați?, întrebă polițistul.
- La supermarket.
- Bine, atunci vă dau numai 299,99!

– Nevastă, iar îmi ceri bani să îți cumperi chiloți noi? Aia vechi ce au?

– Au ieșit din modă, dragă... și toți prietenii tăi râd de mine.

Doi tipi sună la ușa unei bătrâne:

- Cine e acolo?, întrebă baba.
- Suntem de la primărie, doamnă, am venit să vă schimbăm pragurile de jos de la uși.
- Să le schimbați? Păi cu ce?
- Cu borduri, firește...

- Nu mai pot, m-am săturat să alerge toate femeile după mine!
- Și ce-ai de gând să faci?
- Nu mai fur poșete!

Eram aseară la un priveghii și întreb gazda:

- Îmi spuneți și mie parola de la WiFi?

S-a uitat lung la mine și mi-a spus:

- Respectați mortul!
- Cu R mare?

– Gigel, tatăl tău nu te mai ajută să-ți faci lecturile pentru acasă?

- Nu, doamna profesoară, ultimul 3 l-a jignit profund.

– Căsătorit?

- Da, de 25 de ani!

– Copii aveti?

- Da, doi!

– Animale?

- Nu, sunt educați, se poartă frumos.

RECOMANDĂRILE NOASTRE

– lectură, teatru,
film, internet

Teatru

Festivalul Internațional de Teatru Clasic Arad, ediția XXIII

Festivalul Internațional de Teatru Clasic Arad anunță programul ediției a XXIII-a, care se va desfășura în perioada 11-19 noiembrie 2017, astfel:

Sâmbătă, 11 noiembrie 2017

Ora 19,00 – Sala Mare
Teatrul Clasic „Ioan Slavici” Arad
„Geniul crimelui” de George F. Walker – PREMIERĂ

Duminică, 12 noiembrie 2017

Ora 17,00 – Sala Studio
Teatrul de Comedie București
„Don Juan”, adaptare după J.B.P. Molière
Ora 19,00 – Sala Mare
Teatrul „Toma Caragiu” Ploiești
„Avarul”, adaptare de Cristi Juncu după J.B.P. Molière

Luni, 13 noiembrie 2017

Ora 19,00 – Sala Mare – spectacol nerecomandat tinerilor sub 14 ani!
Teatrul Metropolis București
„O scrisoare pierdută” de I.L. Caragiale

Marți, 14 noiembrie 2017

Ora 19,00 – Sala Mare
Teatrul Odeon București
„Soldatul de ciocolată” de George Bernard Shaw

Miercuri, 15 noiembrie 2017

Ora 17,00 – Sala Studio
Teatrul Maghiar de Stat Cluj Napoca
„Un tramvai numit dorință” de Tennessee Williams – spectacol în limba maghiară, tradus în limbile română și engleză
Ora 19,30 – Sala Mare
Teatrul Național I.L. Caragiale București
„Crima din strada Lourcine” de Eugène Labiche

Joi, 16 noiembrie 2017

Ora 19,00 – Sala Mare
Teatrul Maghiar de Stat „Csíky Gergely” Timișoara
„Shakespeare, Sonnet 66” – spectacol în limbile maghiară și engleză, supratitrat în limba română

Vineri, 17 noiembrie 2017

Ora 18,00 – Sala Mare
Teatrul Excelsior București
„Fluturii sunt liberi” de Leonard Gershe

Sâmbătă, 18 noiembrie 2017

Ora 19,00 – Sala Mare, cu publicul pe scenă – spectacol nerecomandat tinerilor sub 15 ani!
Teatrul Mic București
„Deșteptarea primăverii” de Frank Wedekind

Duminică, 19 noiembrie 2017

Ora 17,00 – Sala Studio
Trupa Țais Cluj-Napoca & Teatrul Național „Lucian Blaga” Cluj-Napoca
„Grand Hotel Caragiale” după texte de I.L. Caragiale
Ora 19,00 – Sala Mare
Teatrul „Regina Maria” Oradea
„Scripcarul pe acoperiș” – un musical de Joseph Stein, după povestirile lui Shalom Alecheim

O VOCE ROMÂNEASCĂ
– viața și tradițiile românilor din Ungaria**13 NOIEMBRIE (Adam Bauer)**

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

14 NOIEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date 17.15: Programe culturale pe zona de vest a României/Agneta Nica 17.25: EU aleg România – 100 de personalități 16.30: Storymania – Radio România Cultural 17.55: Încheiere

15 NOIEMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

16 NOIEMBRIE (Stefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Notă săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

17 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – 100 de povești de aur ale sportului românesc 17.30: Izvorășul – revistă de etnografie și folclor (Gabriela Rusu Păsărin, Radio Oltenia) 17.55: Încheiere

18 NOIEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.15: File de calendar 16.30: De dor și drag/emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă/ Radio Timișoara 17.15: Program de muzică ușoară – Trupa Hara 17.55: Încheiere

19 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

**O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

Zilnic între orele 16:00–18:00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Elő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6721, Blvd. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la

la prețul
de anul trecut!**ADRESE UTILE****REPREZENTANȚE**

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.com

Website: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țără
a Românilor din Ungaria (ATRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Iuhás

E-mail: atru@globonet.hu

Web: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE**Ambasada României**

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanentă:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răniri, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapestmae.ro/>

E-mail: budapestmae@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanentă:

(+36 30) 677 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro/>

E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanentă:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>

E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE**Institutul Cultural al României
la Budapesta**

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Coordonator: Eunicia Trif

E-mail: romankulturalis.intezet@
upcmail.hu

Web: www.icr.ro/budapest

**Institutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin**

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.hu

**Institutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria**

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.com

Web: www.romanintezet.hu

**Centrul de Documentare
și Informare al ATRU**

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negrean Vetró

E-mail: postmaster@mroodok.t-online.hu

miercuri, 15 noiembrie, Duna TV, ora 7.15

miercuri, 15 noiembrie, Duna World, ora 15.30

Deseori se spune că românii din Ungaria nu sunt uniti și nu reușesc să ajungă la consens în legătură cu activitatea lor de specialitate, deși toată lumea spune că vrea binele comunității. Ea însă este împărțită în cel puțin două tabere care se află în conflict în cadrul Autoguvernării pe Țără a Românilor din Ungaria. Care este motivul acestui conflict? Se poate ajunge vreodată la unitatea mult dorită? Acestea sunt întrebările la care vom încerca să găsim răspunsuri în emisiunea românească televizată.

Realizator: Tiberiu Boca

Afost odată o gară în Micherechi...

Acum câțiva ani, în campania electorală a unui viitor primar dintr-un sat în care trăiesc și români în Ungaria s-a vorbit atât de mult despre plănuita renovare a stațiilor de autobuze încât mă tot întrebam ce rost are să pui aşa mare accent pe aceste lucruri. Și chiar are... Imaginea cum arată stațiile de autobuz este poate mai importantă pentru turiștii trecători decât pentru localnici. Aceste obiective aparent neînsemnate demonstrează grija conducerii satului față de prima impresie pe care și-o face un nou venit în localitate.

La fel stau lucrurile și cu gările de cale ferată. Când cobori din tren, prima impresie pe care și-o face orice călător este imaginea cum arată clădirea și împrejurimile gării. Reședința județului Bihor se mândrește de câțiva ani că a reușit, în sfârșit, să-și renoveze și să-și modernizeze clădirea gării. Călătorul este întâmpinat aici de o clădire veche, de aproape 100 de ani, reconstruită și renovată în totalitate, adaptată la așteptările UE, cu perioane înălțate, lifturi și scări rulante. În același timp, cei care vin cu trenul în orașul Jula, fie ei turiști din țară sau străini, se plâng de ani de zile că simt de parcă s-ar întoarce în anii socialismului. Sau și mai rău. Atunci măcar mai funcționa acolo un restaurant, un bufet, puteai să cumperi ziare, și găseai în clădirea gării un veceu cât de cât acceptabil. Imaginea gării poate influența atât în bine cât și în rău impresiile călătorilor.

Cei care au fost zilele trecute cu trenul la Micherechi au putut vedea finalul agoniei clădirii care ani de zile a adăpostit oficial gării din sat. Tinerii de azi nu prea mai țin minte de vremurile când aici încă se putea cumpăra și bilet, dar cei mai în vîrstă păstrează amintiri nostalgice despre clădirea în care s-au ascuns de ploaie sau de arșița soarelui.

Doamna Clara Török, născută Puskás, fosta secretară a școlii generale, a copilărit chiar în această clădire, tatăl ei, Puskás Feri bácsi, fiind șeful gării între anii 1952–1973. Doamna Clara își amintește cu nostalgie de acei ani frumoși, când fiind fetiță de 12 ani s-au mutat împreună cu familia în Micherechi, într-un sat plin de români, unde ea și cele două surori ale ei au găsit foarte mulți prieteni noi și o comunitate care le-a integrat, le-a iubit. „Am petrecut în acea clădire cei mai frumoși ani ai copilăriei mele. Când am aflat că MÁV a decis demolarea ei,

m-am dus repede la locul unde a stat clădirea și am luat cu mine o cărămidă veche, ca semn de amintire din casa copilăriei mele și a familiei mele.”

Cu doamna Clara am mai depănat amintiri legate de clădirea gării, unde după familia lor a stat cea a lui Gavril Rocsin, iar ultimul șef al gării a fost Gheorghe Ardelean. De pe la mijlocul anilor 1990, călătorii nu mai puteau cumpăra bilet în gară ci numai în tren, și treptat clădirea a devenit tot mai părăsită.

Zilele trecute, conducerea MÁV (Calea Ferată Maghiară) a decis demolarea totală a clădirii, astfel călătorii care coboară din tren de pe acum văd acolo numai niște bânci, copaci și tufe. O imagine destul de dezolantă.

Primăria Margareta Tat ne-a informat că printre planurile conducerii satului figurează construirea unei noi clădiri, care să fie plăcută ochilor tuturor celor care vin în sat cu trenul.

Până atunci nu ne rămâne decât să sperăm că și cei care administrează Wikipedia (atât varianta românească cât și cea maghiară) vor schimba singura poză pe care au postat-o pe pagina lor despre Micherechi, cea cu clădirea gării plină cu graffiti și deloc arătoasă, și vor afișa o clădire mult mai specifică celui mai românesc sat din Ungaria.

E.S.

